

Kristiansand mot 2030

Fra samfunnsdel til handlingsplan og økonomiplan og tilbake – lokaldemokratiets rolle

Lokaldemokratikonferansen 25.-26. september 2018, Trondheim

Grete Sjøholt, planrådgiver By- og samfunn

Kommuneplanen

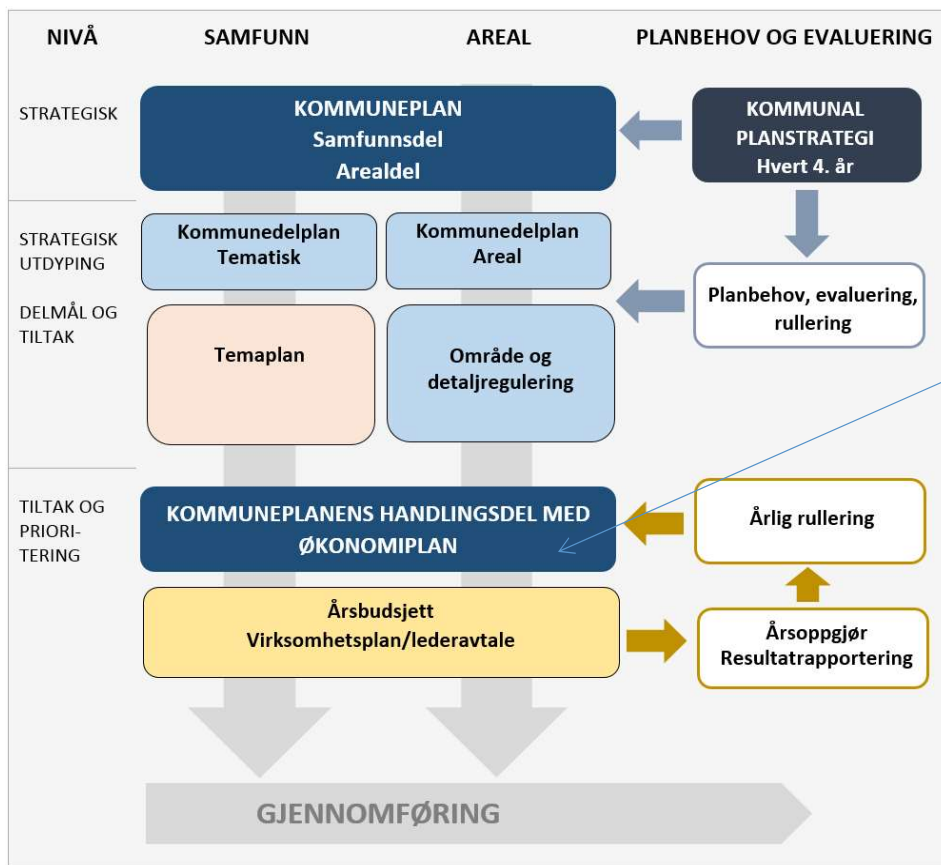
- *kommunens strategi for å møte fremtidens utfordringer*

Noen dilemmaer: Både rask revisjon og bred deltagelse

- Kommuneplanens rolle som strategisk og politisk styringsredskap
- Handlingsdelen er et viktig strategisk verktøy for gjennomføring
- Koblingen mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan skal styrkes
- En medvirkning som skal bringe inn synspunkter og gi innflytelse til det nye samfunnet

Plan- og styringssystemet i kommunen

Handlingsprogrammet (HP) =

- Kommuneplanens handlingsdel
- 4-årig økonomiplan
- Årsbudsjett

Hva vi har vektlagt i arbeidet

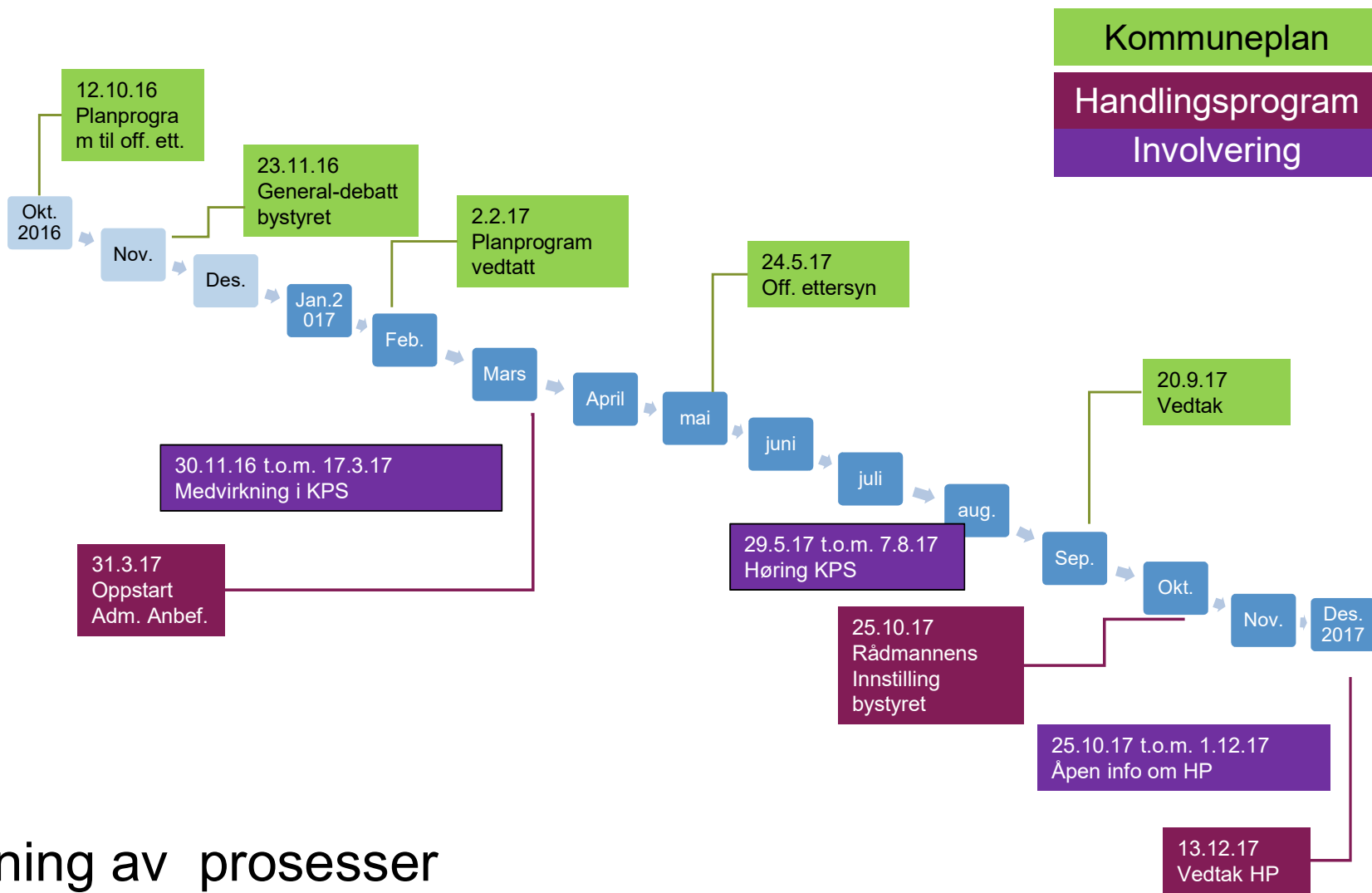
Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) prosess:

- Rask revisjon av samfunnsdelen først – *få tidlig vedtak for sittende bystyre*
- Fortløpende politisk forankring i prosessen – *politisk styringsredskap*
- Tidlig og invitert medvirkning – *i høringsperioden er det meste lagt*

Forholdet mellom KPS og handlingsprogram/økonomiplan/årsbudsjett (HP)

- Samordning av prosess for KPS og HØB – *medvirkning i KPS er medvirkning i handlingsdelen*
- God kobling mellom KPS og HØB dokumentene – *politikken konkretiseres ulikt i begge dokument*
- Riktig organisering – sentrale adm. personer for de to dokumentene deltar i begge prosesser – *de som skal følge opp har «hørt og lært»*

Samordning av prosesser

Samfunnsdelen som politisk styringsdokument for utvikling av byen – *i felleskap med andre*

- Politisk ønske om å finne felles visjon og posisjoner for byen
- Sentrale aktører i byen får en sentral rolle i medvirkningen – både innledningsvis og ved flere milepæler

«I felleskap med andre» - innspillfasen

23.11.16 Generaldebatt i Bystyret

30.11 Workshop med de frivillige

12.12 Møte med eldrerådet

11.01 **Workshop om visjon og posisjon med sentrale partnere**

19.01 Innovasjonscamp 8. og 9. trinn Oddemarka: Klimavennlig byutvikling

02.02.17 Planprogram vedtatt

15.02 Fremtidsbilder Kristiansand 2041 – åpent debattmøte

15.02 Dialogmøte Forum for tro og livssyn

15.02 Ungdomsutvalget: Workshop – om framtidens Kristiansand

15.02 Innovasjonscamp med forskerlinja Vågsbygd videregående

17.02 Dialogmøte med Næringsforeningen i Kristiansandsregionen

28.02 Åpen kontordag – overordnet arealstrategi

01.03 Workshop med studenter ved UiA: Kristiansand 2030 og Universitetsbyen

07.03 2041 i Fylkesutvalget VAF

10.03 Bynett Sør: Fremtidsbilder 2041

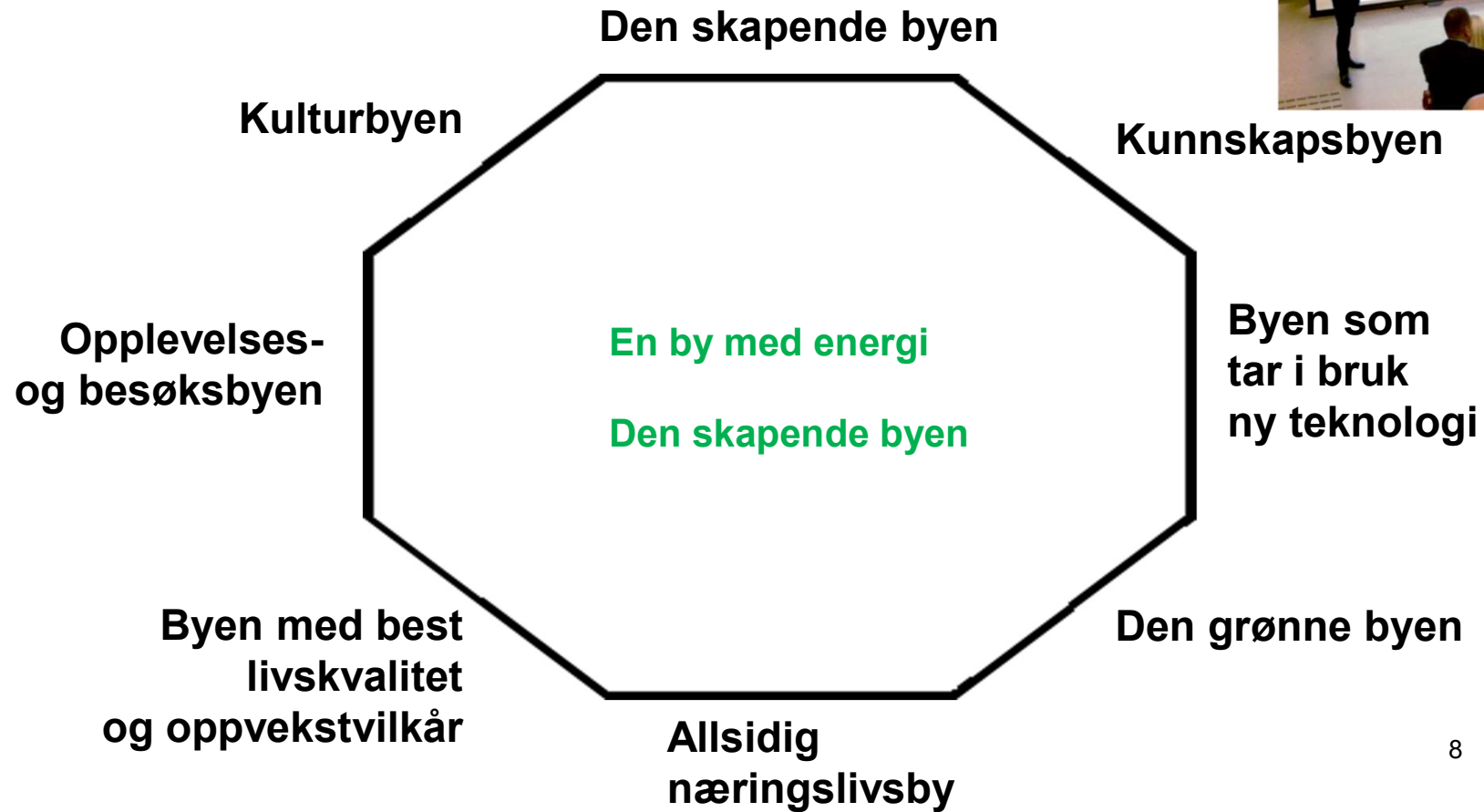
15.03 **Sentrale aktører prioritering av posisjoner og visjon**

17.03 Hva betyr det grønne skiftet for Kristiansand? – arbeidsmøte

29.05 Offentlig høring

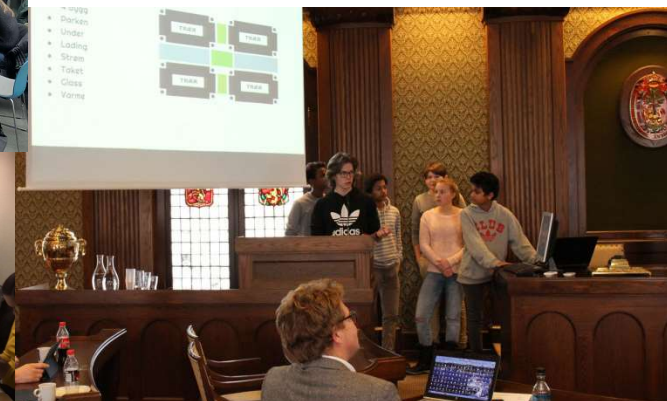

Innspill til Visjon og posisjoner

Vi åpner opp

- Ungdomsrådet og innovasjonscamper
- Studenter
- Frivillige og eldre
- Ledere for ulike tro og livssyn
- Næringsforeningen
- Åpne møter om fremtidig byutvikling- konsulentinnspill
- Dialogmøter med de «grønne»

iKRS

HVIS DU VAR ORDFØRER I KRISTIANSAND FOR EN DAG, HVA HADDE DU GJORT?

effektivisere byens

infrastruktur og teknologi,

gjort **bussen** billigere og bedre!!

flere kulturelle innslag i **skolen**

Utvidet **kollektivtilbud**

stans **trafikken** inn til byen mer

– mer **buss, sykkel,**

"gåing"

Bilfritt sentrum! - spesielt om det hadde vært på sommeren :)

Fjernet alle **biler** fra kvadraturen,

og kun åpnet for

busstransport, billigere

busspriser, gjøre byen finere, mer fargerik

bedre **skole** for alle, Pusse opp

skoler, Pusse opp Samsen

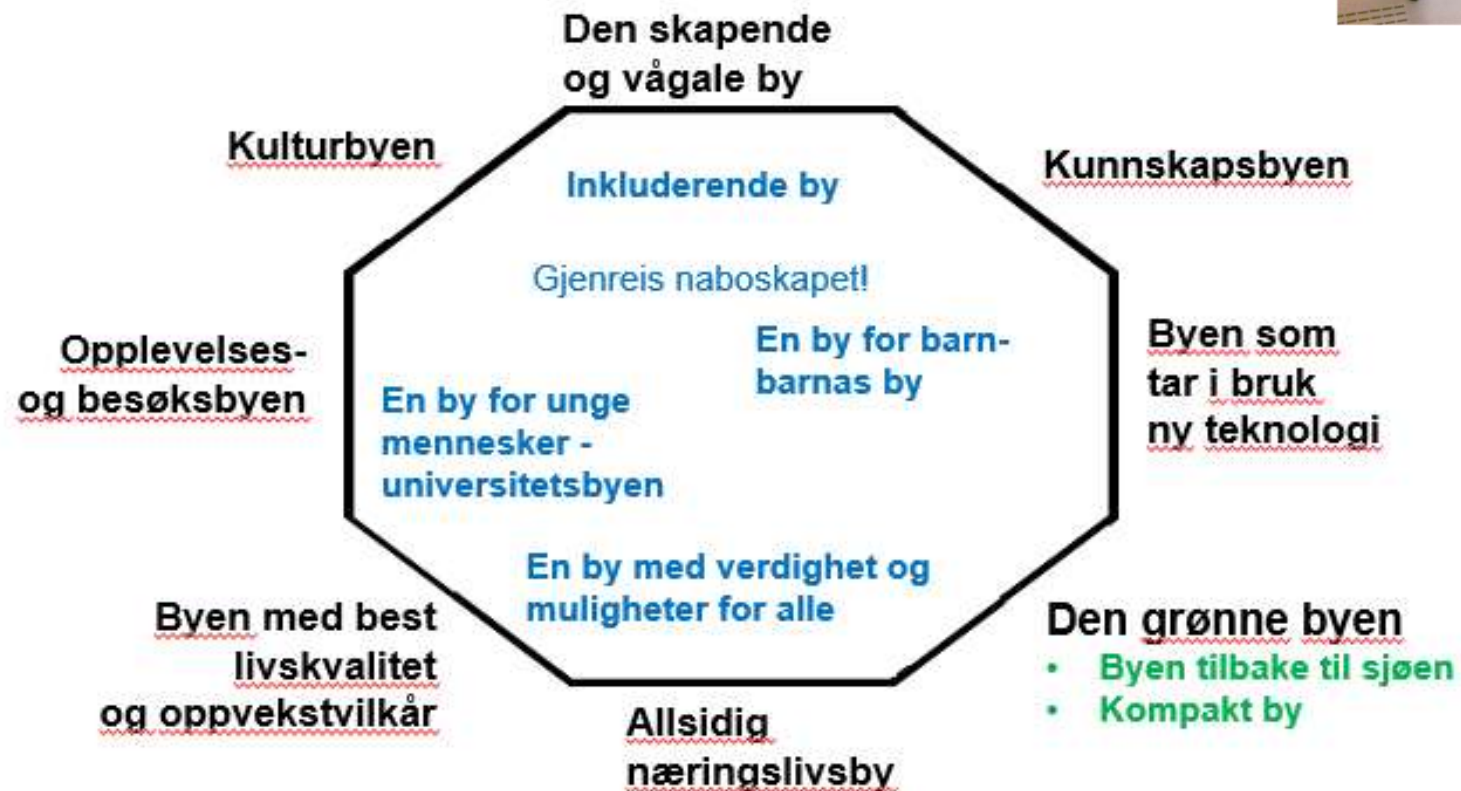
Billigere **busstilbud** (for unge), hjelpe folk, klimatiltak, flere kulturtilbud

Spandert is på alle i Markens
Gjort sånn at jeg var **ordfører**

resten av livet

Sentrale aktører møtes igjen

Visjon, posisjoner og satsingsområder

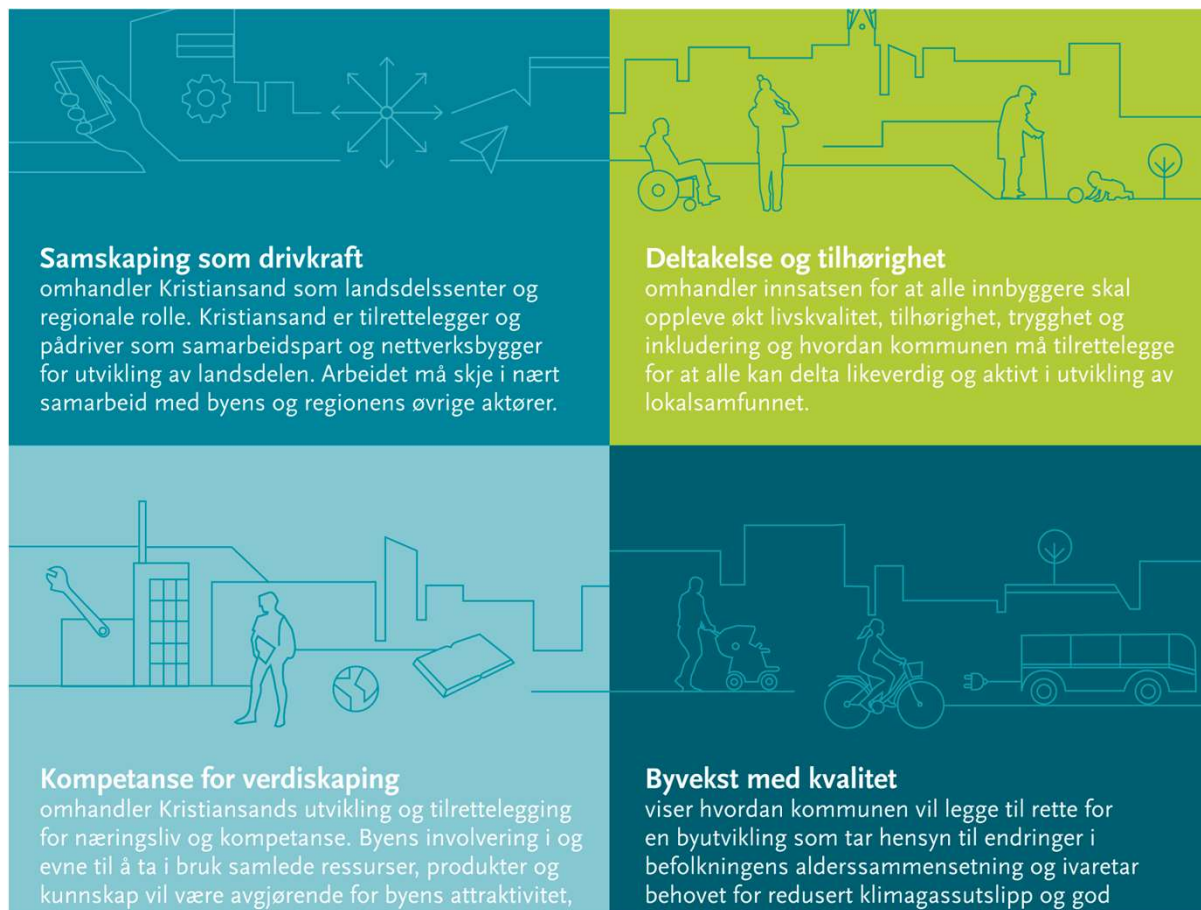
Kristiansand

– *en skapende by med ambisjoner!*

- Attraktiv opplevelsesby
- Inkluderende storby
- Grønn innovasjonsby

Forutsetning:

Samhandling er nøkkelen til god byutvikling

Sentrale deltakere sier hvordan de mener at innspill har blitt tatt inn høringsmøtet

Kommentarer til satsingsområder

Rektor Frank Reichert, UiA, kommenterte satsingsområdet samskaping som drivkraft, som omhandler Kristiansand som landsdelene og regional rolle. UiAs egen visjon er Samskaping av kunnskap. Foto: Hagna Marie Henden

Kommunen hadde invitert fire eksterne innledere med fokus på hvert av de fire satsingsområdene. Dette var også representanter for aktører som har deltatt i medvirkningsprosessen.

Frank Reichert, rektor UiA, kommenterte satsingsområdet "Samskaping som drivkraft". Rektor ved UiA presiserte viktigheten av samarbeidskultur, hvor UiA ønsker å ha en viktig rolle, og viktigheten av møter som dette. - Samskaping og samarbeidskultur er viktig for UiA. Kunnskap samskapes når ansatte, studenter og omgivelsene utfordrer hverandre, understreket Reichert, som også roste kommunen for godt arbeid i medvirkningsprosessen.

[Her](#) kan du se presentasjonen til Frank Reichert

Jan Willy Føreland, styreleder i Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, kommenterte satsingsområdet "Kompetanse for verdiskaping".

- Næringsforeningen med sine 800 medlemmer har fokus på kompetanse, og vi har en bred tilnærming til hvilken kompetanse som er viktig for å ha en god kommune. Det går på levekår og tjenesteutvikling, med forretningsutvikling innen det private næringsliv. Vi mener kommunen ikke kan greie å levere alle tjenester selv, og trenger å legge til rette for privat tjenesteutvikling med kompetanse for videreutvikling, undertreket Føreland.

Odd Bjarne Ellefsen, internasjonal prest og styremedlem i Forum for tro og livssyn i Den norske kirke, kommenterte "Deltakelse og tilhørighet".

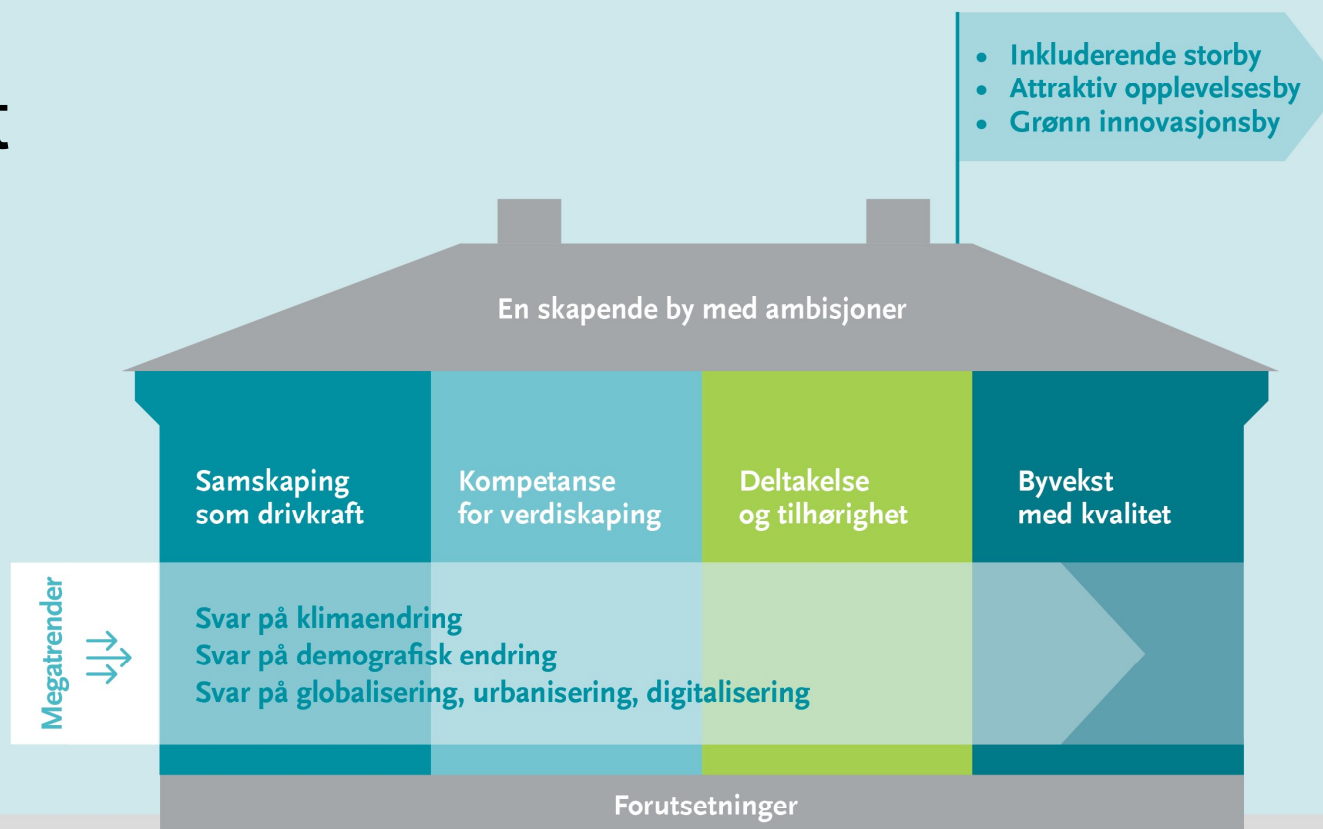
- Satsingsområdet deltakelse og tilhørighet inneholder mye bra, og vi er ikke uenig i noe av det som står her, sa Ellefsen. - Får kommunen gjennomført alt som står i planen, så er en kommet langt. - Vi savner riktignok at det står noe om religion og livssyn i planen.

"Byvekst med kvalitet" var satsingsområdet presentert av prosjektleder Torstein Thorsen Ekern, i Klimapartnere Agder.

- Vi er veldig fornøyd med at Kristiansand ønsker å være en grønn by, og at klima og miljø er integrert i hele dokumentet, det må vi holde fast på, sa Torstein Ekern. - Det er viktig å skape en by hvor folk har lyst til å bo og leve. Et godt eksempel er planene for Bjørndalssletta.

Hovedgrep oppsummert

Medvirkning i handlingsprogrammet – forholdet mellom kommuneplanen og handlingsdelen

KS Storbyforskning;
Storbyenes
Samfunnsplanlegging,
Asplan Viak, sept 2018

	Oslo	Bergen	Kristiansand	Trondheim	Stavanger
Overbyggende kobling til KPS	Tydelig	Mangler	Tydelig	Mangler	Mangler
Synlig kobling mellom satsingsområder/ mål i KPS og økonomiske hovedprioriteringer	Tydelig	Mangler	Mangler	Mangler	Mangler
Sektorenes vurdering av hvilke mål i KPS som angår egen virksomhet	Lite tydelig	Mangler	Tydelig	Svært tydelig	Mangler
Synlig sektorvis oppfølging av mål i KPS	Lite tydelig	Mangler	Tydelig	Tydelig	Mangler

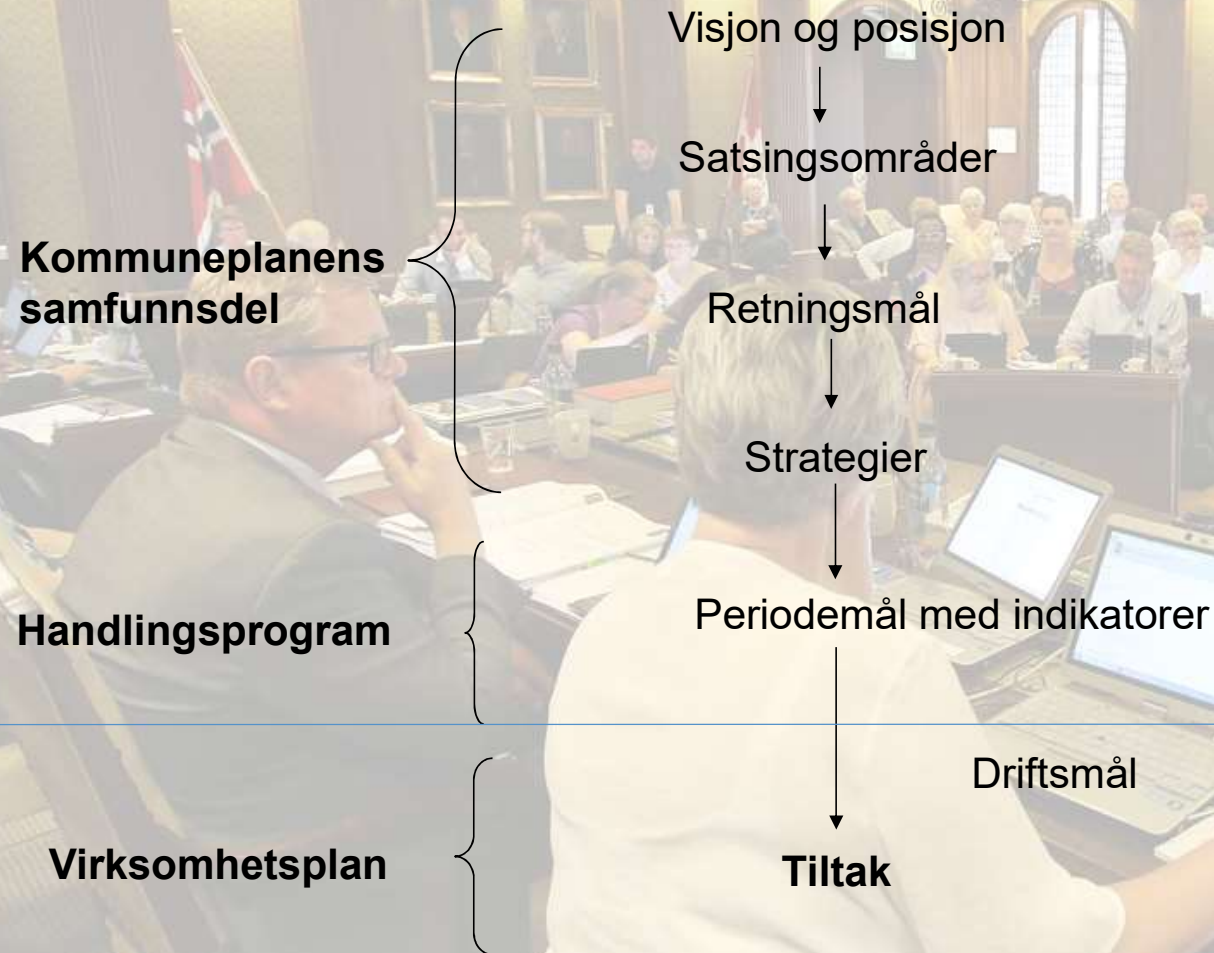

Kommuneplanens samfunnsdel som styringsdokument

- Kommuneplanen er overordnet og gir retning om:
 - tverrsektorielle satsingsområder
 - tverrsektorielle retningsmål – *slik vil vi ha det* med tilhørende strategier på *slik gjør vi det*
 - retningsmålene har egne strategier knyttet opp som «bestillinger» til arealdelen
- Kommuneplanens handlingsdel er mer konkret gjennom sektorprogrammer med:
 - 4-årige periodemål koblet opp mot satsingsområdene
 - 4-årig planprogram som følger opp planstrategi
 - 4-årig økonomiplan og årsbudsjett

Begreper og sammenhenger i styringsdokumentene

Politisk vedtak

Corporater styringssystem

Kommuneplanens satsingsområder: Deltakelse og tilhørighet

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Innbyggerne har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet.	+ Styrke helsefremming og forebygging med fokus på aktivitet, trygghet og mestring til innbyggerne i alle aldre.
	+ Motvirke sosial ulikhet og bidra til utjevning av levetidsforskjeller.
	+ Gi flest mulig innbyggere muligheten til å bo trygt i eget hjem så lenge som mulig.
	+ Sikre trygge lokalsamfunn og prioritere boområder med levetidsutfordringer.

Retningsmål

Strategier

På sektornivå: Oppvekstsektoren

Retningsmål: Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse

Nr.	Periodemål – beskrivelse av indikator	Status 2017	Mål 2018	Mål 2019-21
4	Færre ungdommer faller utenfor utdanning og arbeidsliv <u>Indikator</u> 1. %-andel elever som fullfører og består vg1 2. Grunnskolepoeng	83 41,7	84 42,1	85 42,2

Retningsmål: Innbyggerne har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet

Nr.	Periodemål – beskrivelse av indikator	Status 2017	Mål 2018	Mål 2019-21
9	Hverdagen er bedret for barn fra fattige familier. <u>Indikatorer:</u> 1. Deltakelsen i SFO-ordninger på 1. trinn i områder med sosioøkonomisk indeks over 1,5	68	72	80

Handlingsprogrammet 2018-2021

Satsingsområde

Kompetanse for verdiskaping

omhandler Kristiansands utvikling og tilrettelegging for næringsliv og kompetanse. Byens involvering i og evne til å ta i bruk samlede ressurser, produkter og kunnskap vil være avgjørende for byens attraktivitet, regional vekst og internasjonal konkurransevne.

Periodemål 2018–2021

Periodemål 2018–2021	Sektor
· Færre ungdom faller utenfor utdanning og arbeidsliv	Alle
· Barn og unge mestrer grunnleggende ferdigheter	Oppvekst
· Ferdigheter i realfag forbedres	Oppvekst
· Kristiansand har like konkurransevilkår og gode arbeidsplasser(arbeid mot arbeidslivskriminalitet)	Økonomi
· Kristiansand har et mangfold av kultur- og fritidsarenaer som legger til rette for utvikling og bruk av egen kompetanse	Kultur
· Kristiansand er en drivkraft for målrettet satsing på talentutvikling	Kultur
· Universitetsbyen Kristiansand er styrket	Teknisk
· Kristiansand har flere nyetableringer	Teknisk
· Kristiansand legger til rette for mer innovativt næringsliv	Teknisk
· Kristiansand er attraktiv for unge innbyggere	Teknisk

Hvordan kan innbyggerne delta eller påvirke resultatet?

- God og tidlig informasjon
- Lang politisk HP-prosess – mulighet til å kontakte politikere og skape engasjement for saker

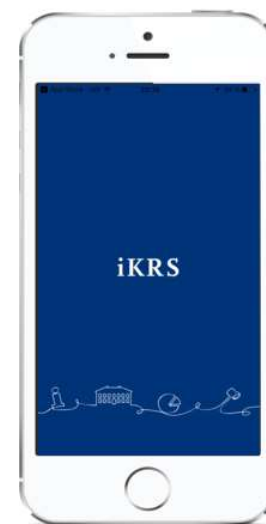
Vår erfaring

- Tidlig medvirkning virker
- Organisering og grundig arbeidsopplegg i forkant er lurt
- Ulike metoder for ulike grupper
- Medvirkning med samme deltakere i flere faser fungerer
- KPS og HP er en helhet

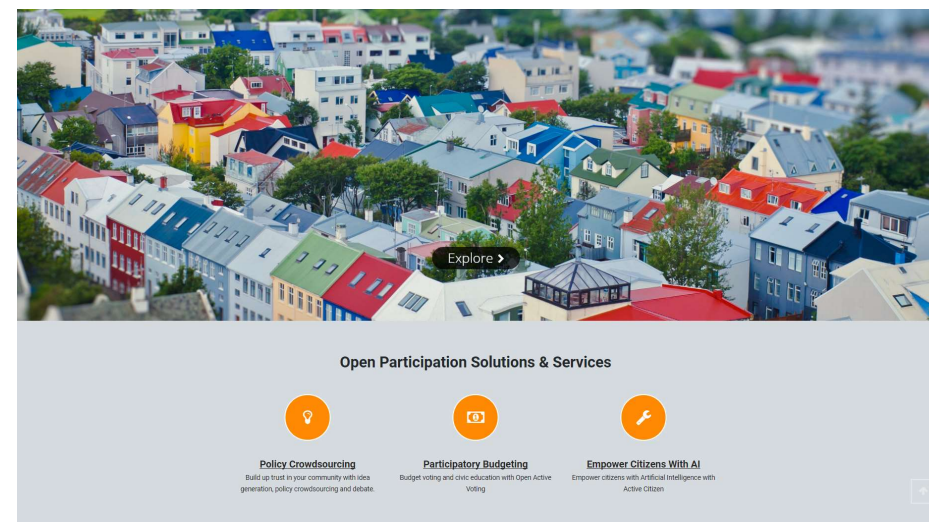
Finnes det en annen vei?

- Mer aktiv bruk av iKRS-appen?
- Borgerpanel fra de som medvirket i kommuneplanens samfunnsdel, om HP-dokumentet ivaretar viktige innspill?
- Bruk av åpne data?

Innbyggerdialog

- live
- direkte
- kort
- aktuell
- brukervennlig

Vårt lille forsøk kan videreutvikles..

5.8 Satsingsområder og ressursbruk pr tjeneste teknisk tjenester 5.1

5.8.1 Total netto driftsramme

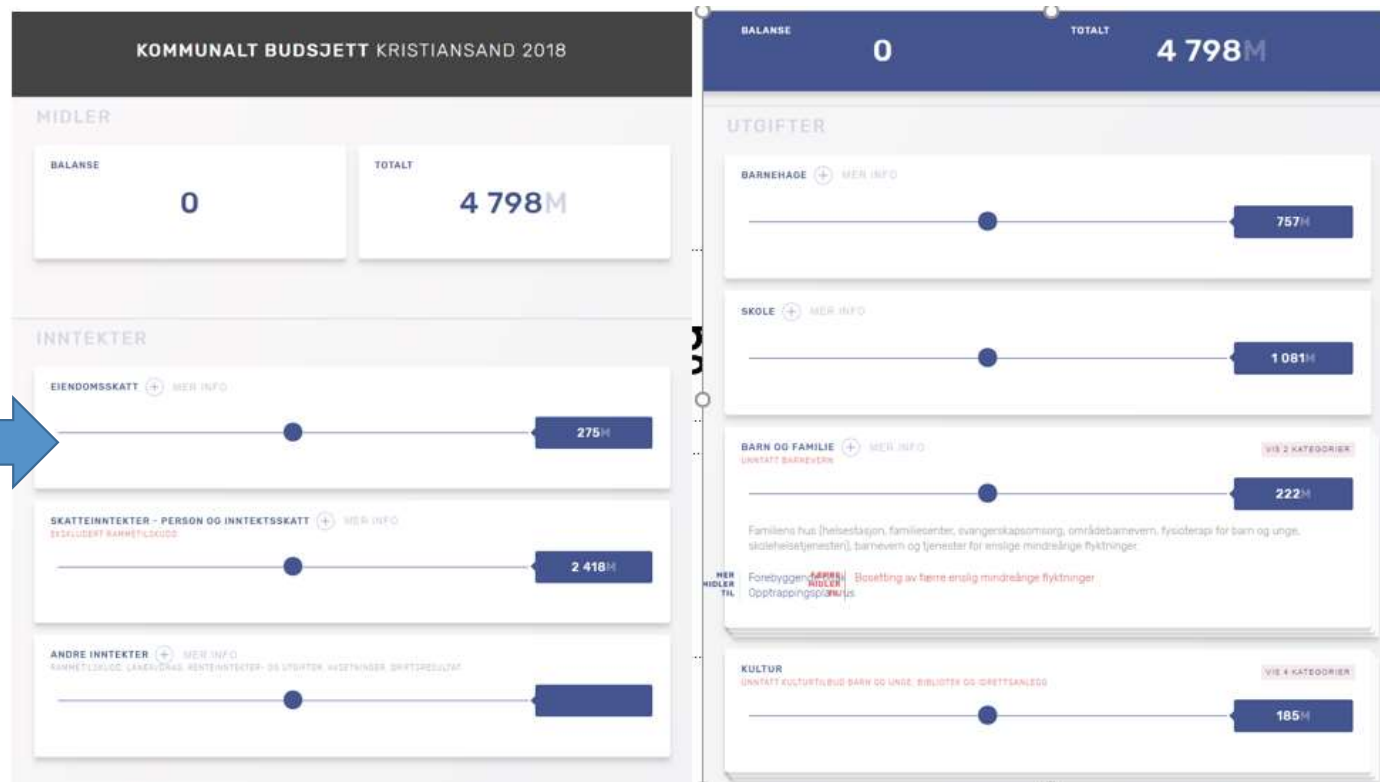
NETTO DRIFTSRAMME FORDELTE PÅ TJENESTE/ENHET

Tjeneste	Regnskap 2016	Budsjett 2017	I 2018-kroner			
			HP 2018	HP 2019	HP 2020	HP 2021
Teknisk direktør - stab	10 523	17 345	16 296	16 277	16 257	16 244
By- og miljøutvalget	3 776	3 969	4 056	4 056	4 056	4 056
Brann- og feiertjenesten (KBR)	54 111	60 331	56 412	61 712	61 712	61 712
Forurensningsvern	177	344	353	353	353	353
Feier - selvkost	0	0	0	0	0	0
Vei	67 913	75 137	74 284	78 148	73 206	73 267
Offentlige toaletter	2 009	1 580	1 320	1 320	1 320	1 320
Felles bil- og maskinpark		27	-800	-800	-800	-800
Næringsvirksomhet ing.vesen	222	525	569	569	569	569
Tilsyn dammer	1 110	1 103	1 132	1 132	1 132	1 132
Felles adm/merkantile tjenester	1 176	1 989	2 596	2 600	2 604	2 604
Kristiansand Parkering	-8 294	-10 690	-15 934	-13 057	-8 546	-8 573
Plan, bygg og oppmålingsetaten	11 668	12 906	12 748	12 701	12 654	12 654
Serviceforvet - team teknisk	1 260	0	0	0	0	0
Samfunn - overordnet planlegging	16 077	17 090	14 942	13 761	13 725	13 699
Business region KRS	5 874	6 159	11 252	11 231	11 210	11 186
Miljø inkl. byantikvar og ATP	15 498	15 430	16 530	16 488	16 246	16 220
Parkvesenet	34 847	36 856	41 770	41 842	41 867	41 906
Sum ramme	217 947	240 101	237 526	248 333	247 565	247 511

Netto driftsramme er redusert med 9,22 mill. kr fra 2017 til 2018 før kompensasjon for lønn- og prisvekst på 6,44 mill. kr. Enkelte områder som Business Region KRS og parkvesenet har fått styrket sine rammer utover prisstigning. Kristiansand parkering har større inntekter enn utgifter og reduserer derfor sektorens netto ramme. I tillegg er tilskuddet til KBR redusert med 5,3 mill. kr. Øvrige endringer utover lønns- og prisvekst beskrives under den enkelte tjeneste/enhet.

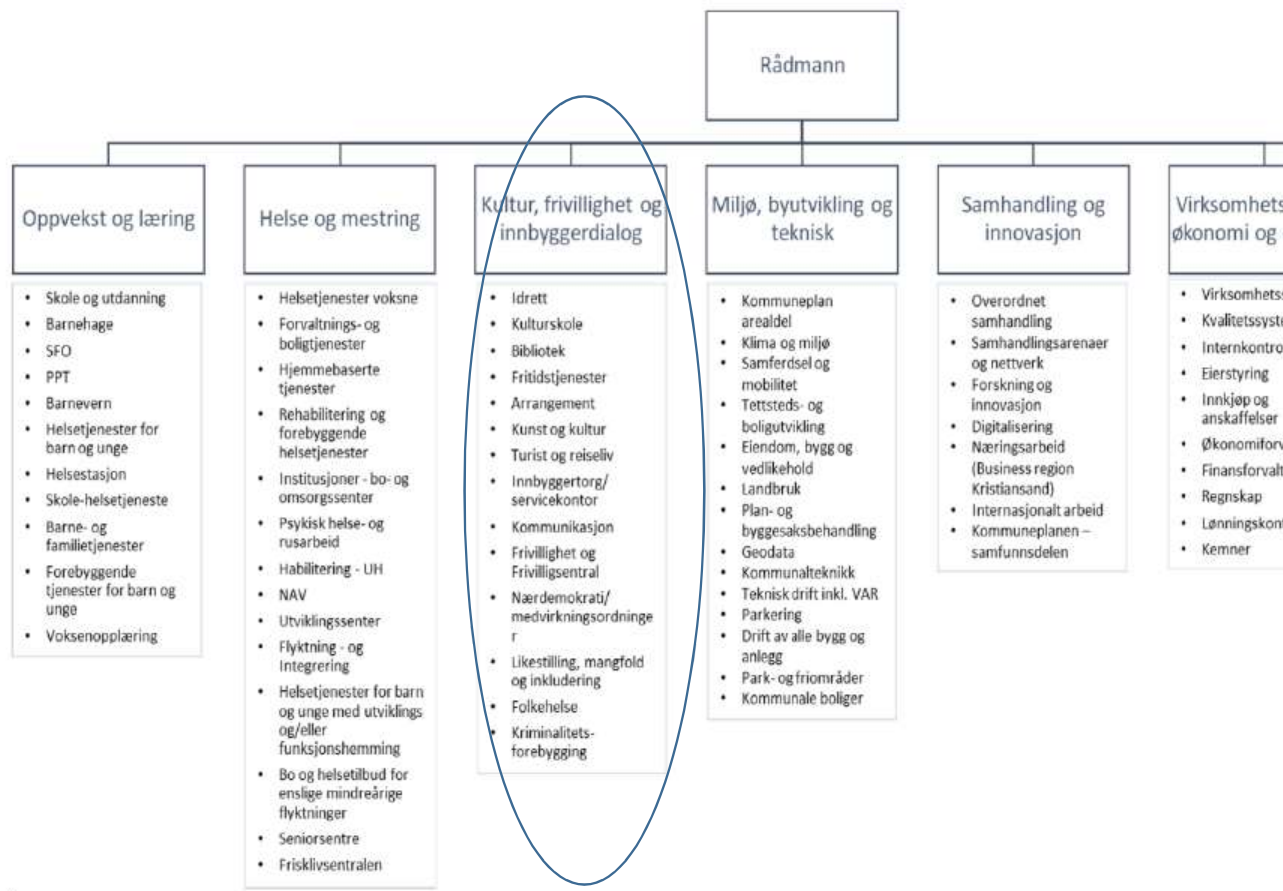
BRUTTO OG NETTO

Tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Budsjett 2017	I 2018-kroner			
			HP 2018	HP 2019	HP 2020	HP 2021
Brutto	439 607	403 827	399 508	408 609	403 323	404 821
Inntekter	-221 637	-163 726	-161 946	-160 276	-155 759	-157 312
Netto	217 970	240 101	237 526	248 333	247 565	247 511

Muligheter i ny kommune

Ny felles planstrategi ferdig februar 2019

Nærdemokratiet engasjerer

20. mars var politikere samlet til temadag for nærdemokrati og innbyggerinvolvering sammen med representanter for ulike brukerråd for å lære mer om hvordan innbyggere kan involvere seg i demokratiske prosesser i den nye kommunen vår. Det var en interessert og aktiv forsamling som møttes, og det kom mange gode innspill.

Det politiske prosjektet for nærdemokrati og innbyggerinvolvering hadde invitert representanter fra seniorrådet, rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og ungdomsrådene i de tre kommunene, slik at de kunne komme med innspill til prosjektet. Leder for prosjektgruppa, Arild Ernst Berge fra Søgne Venstre ledet dagen.

KRISTIANSAND
KOMMUNE

Takk for oppmerksomheten!

I dag såg eg

*I dag såg eg tvo månar,
ein ny
og ein gamal.
Eg har stor tro på nymånen.
Men det er vel den gamle.*

Olav Hauge